

УДК 619:616.995.1–036/.08:636.4

© 2013

*Антіпов А. А., кандидат ветеринарних наук,
Пономар С. І., кандидат біологічних наук,
Гончаренко В. П., кандидат ветеринарних наук,
Міськова Ю. О., Коваль А. Ю., студентки V курсу ФВМ*
Білоцерківський національний аграрний університет

ЕФЕКТИВНІСТЬ «ВЕРМІКУ» 1 % ІН'ЕКЦІЙНОГО РОЗЧИНУ ЗА КИШКОВИХ НЕМАТОДОЗІВ СВИНЕЙ

Рецензент – доктор ветеринарних наук, професор Л. Є. Корнієнко

Наведені дані щодо розповсюдження змішаних кишкових нематодозів свиней у господарстві, вікова динаміка, а також ефективність «Верміку» 1 % ін'екційного розчину. Встановлено, що найчастіше серед нематодозів шлунково-кишкового каналу свиней різних вікових і виробничих груп зустрічаються збудники аскарозу (EI = 50,56 %), трихурузу (EI = 10,56 %) та езофагостомозу (EI = 18,33 %). Визначена ефективність антигельмінтика макроциклічного ряду «Верміку» 1 % ін'екційного розчину за аскарозу, трихурузу та езофагостомозу (EE та IE = 100,0 %).

Ключові слова: антигельмінтик, «Вермік» 1 % ін'екційний розчин, аскароз, трихуроз, езофагостомоз, свині, яйця гельмінтів, змішана інвазія.

Постановка проблеми. Світова практика свідчить, що створення м'ясного балансу в країні не можливе без інтенсивного розвитку свинарства. З-поміж причин, що стримують її розвиток, – паразитарні хвороби, які завдають значних економічних збитків і знижують рентабельність галузі.

Повідомлення у вітчизняній та зарубіжній літературі свідчать про те, що найбільшого поширення серед захворювань свиней інвазійного характеру набули шлунково-кишкові нематодози, а саме: аскароз, трихуроз та езофагостомоз [1, 4, 5].

Свиноматки, уражені гельмінтами, народжують ослаблений приплід. Окрім того у них зменшується кількість новонароджених поросят. Чималі втрати пов'язані з затримкою росту та зниженням маси тіла хворого молодняка [2, 6].

За даними окремих дослідників, поросята, уражені гельмінтозами, погано відгодовуються і втрачають від 20 до 60 % добового приросту.

Водночас зростає (від 25 до 100 %) затрата кормових одиниць на приріст маси тіла, а термін відгодівлі подовжується на 2–2,5 місяці.

Крім того, інвазійні хвороби послаблюють імунітет і порушують обмін речовин, що призводить до ускладнень та низки інфекційних захворювань [3].

Аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано розв'язання проблеми. Окремі автори [1, 4, 6] показують складну епізотичну ситуацію щодо гельмінтозів у свинарських господарствах України. Це доводить, що ці проблеми є актуальними й нині. Становище ускладнюють зміни екологічних умов довкілля, що впливають на систему «паразит – хазяїн». Тому традиційні способи лікування хворих тварин не забезпечують бажаного результату.

В умовах усіх типів ведення свинарства проблема лікування та профілактики паразитоценозів свиней досі залишається актуальною. За останні роки ефективність багатьох наявних антигельмінтиків різко знизилася внаслідок опірності паразитів до дії лікарських засобів [5, 7].

Таким чином, оздоровлення господарств, неблагополучних щодо інвазійних хвороб свиней, можливе лише за застосування повного спектру методів і підходів у боротьбі з гельмінтозами. Починати профілактику зараження тварин потрібно ще на етапі проектування й будівництва свинарників [4].

Мета роботи полягала у вивченні розповсюдження, вікової динаміки та антигельмінтної ефективності «Верміку» 1 % ін'екційного розчину за змішаної нематодозної інвазії свиней.

Завдання: встановити збудників нематодозів.

Об'єкти та методика досліджень. Дослідження проведено у січні – березні 2012 року на 20 свинях великої білої породи, спонтанно уражених змішаною нематодозною інвазією, в умовах ФООП «Фастівка» с. Фастівка Білоцерківського району Київської області.

Із метою вивчення епізоотологічної ситуації щодо змішаної нематодозною інвазії у свиней був проведений відбір проб фекалій від тварин різних вікових та виробничих груп. Для гельмінтокопроовоскопічних досліджень фекалії відбирали індивідуально з прямої кишки тварин у ранковий час. У таким спосіб було відібрано 180 проб фекалій. Проби фекалій відбирали ін-

дивідуально від кожної тварини, поміщали у поліетиленові пакети, на яких записували дату взяття проб з індивідуальними номерами тварин. Відібрані проби фекалій були досліджені в лабораторії кафедри паразитології та фармакології БНАУ комбінованим методом із використанням насиченого розчину гранульованої аміачної селітри.

Результати досліджень. У результаті гельмінтокопроскопічних досліджень виявили яйця аскарисів, езофагостом та трихурисів.

Із 180-ти досліджених нами гельмінтокопроскопічно аскарисами була уражена 91 тварина, тобто екстенсивність інвазії (ЕІ) становила 50,56 % за інтенсивності інвазії (ІІ) 17,8 екз. яєць; езофагостомами було уражено 33 голови, тобто екстенсивність інвазії становила 18,33 % за інтенсивності інвазії 46,7 екз. яєць, а трихурисами уражено 19 тварин, тобто екстенсивність інвазії становила 10,56 % за інтенсивності інвазії 5,7 екз. яєць (табл. 1).

Після вивчення зараженості свиней господарства змішаною нематодозною інвазією ми провели дослід із вивчення ефективності препарату макроциклічних лактонів «Верміку» 1 % ін'єкційного розчину за змішаною нематодозною інвазією (аскароз, езофагостомоз, трихуроз) свиней у дозі, згідно з настановою з лютого по березень 2012-го року на підсвинках 3,5-місячного віку, спонтанно інвазованих гельмінтами. За принципом аналогів сформували дві групи свиней (одну контрольну та дослідну) по 10

голів у кожній. Підрахунок яєць гельмінтів проводили у середньому в трьох краплинах флотаційного розчину. Усі групи тварин знаходилися в однакових умовах годівлі та утримання. До введення препарату та через 10 діб після останнього застосування антигельмінтика проводили копроскопічні дослідження.

Тваринам дослідної групи застосували «Вермік» 1 % ін'єкційний розчин у дозі 1 мл на 33 кг маси тіла (по лікарській формі) або в дозі 0,0003 г (по ДР) на кг маси тіла тварини, одноразово, підшкірно. Препарат розроблений в Індії.

Свиням контрольної групи антигельмінтик не призначали. Всі дослідні та контрольні тварини протягом періоду досліджень (30 днів) перебували в аналогічних умовах годівлі й утримання. Після дегельмінтизації за тваринами було встановлено клінічне спостереження. Антигельмінтну ефективність препарату визначали на 10-й день після останнього застосування.

Всі групи тварин були на 100 % уражені яйцями аскарисів. Інтенсивність інвазії коливалася від 32,2 до 37,1 екз. яєць. Екстенсивність трихурозної інвазії в усіх групах становила 20,0 % за інтенсивності інвазії від 4,5 до 5,0 екз. яєць. Екстенсивність езофагостомозної інвазії у тварин коливалася від 60,0 до 70,0 %, а інтенсивність езофагостомозної інвазії – від 5,0 до 5,3 екз. яєць.

На 10-й день після останньої дачі антигельмінтних препаратів ми знову відібрали проби фекалій (результати наведені у табл. 2).

1. Рівень зараження свиней різних вікових та виробничих груп змішаною нематодозною інвазією

Вікові та виробничі групи тварин	Усього досліджено тварин, гол.	Уражено								
		аскарисами			езофагостомами			трихурисами		
		усього, гол.	Е.І., %	І.І., екз.	усього, гол.	Е.І., %	І.І., екз.	усього, гол.	Е.І., %	І.І., екз.
1,5–2-місячні	25	12	48,0	15,3	–	–	–	3	12,0	2,3
2–4-місячні	30	25	83,33	25,3	–	–	–	6	20,0	4,8
4–6-місячні	30	13	76,67	19,8	5	16,67	26,2	8	26,67	7,9
Відгодівельні	63	30	47,62	15,0	11	17,46	31,5	2	3,17	5,0
Свиноматки	30	10	33,33	8,9	15	50,0	65,6	–	–	–
Кнури-плідники	2	1	50,0	4,0	2	100	39,0	–	–	–
Усього	180	91	50,56	17,8	33	18,33	46,7	–	–	–

2. Результати овоскопічних досліджень тварин після дегельмінтизації

Групи тварин	Кількість тварин у групі, гол.	Уражено								
		аскарисами			езофагостомами			трихурисами		
		гол.	Е.І., %	І.І., %	гол.	Е.І., %	І.І., %	гол.	Е.І., %	І.І., %
Дослідна	10	–	100	100	–	100	100	–	100	100
Контрольна	10	10	–	–	8	–	–	10	–	–

Із даних таблиці видно, що антигельмінтик «Вермік» (1 % ін'єкційний розчин) у дозі 0,0003 г на 1 кг маси тіла (по ДР) або 1 мл на 33 кг маси тіла (за лікарською формою) одноразово, підшкірно, показав 100 % вплив на аскарисів, трихурисів та езофагостом.

Таким чином, звільнення організму поросят від аскарид, трихурисів та езофагостом сприяло поліпшенню загального стану їхнього організму; на 30-й день поросята були клінічно здоровими. У тварин контрольної групи спостерігали погіршення загального стану, зниження продуктивності та повільне виснаження.

Висновки:

1. ФОП «Фастівка» с. Фастівка Білоцерківського району Київської області є неблагополучним щодо аскарозу, трихурозу та езофагостомозу свиней. Зараженість свиней аскарозом у гос-

подарстві становить 50,56 % за інтенсивності інвазії 17,8 екз. яєць, езофагостомами – 18,33 % за інтенсивності інвазії 46,7 екз. яєць, а трихуридами – 10,56 % за інтенсивності інвазії 5,7 екз. яєць.

2. Антигельмінтик «Вермік» 1 % ін'єкційний розчин у дозі 0,0003 г на 1 кг маси тіла (по ДР) або 1 мл на 33 кг маси тіла (по лікарській формі) одноразово, підшкірно – високоефективний препарат за аскарозою, трихурозою та езофагостомозною інвазією (ЕЕ та ІЕ = 100 %).

Перспективи подальших досліджень полягають у вивченні видового складу гельмінтів шлунково-кишкового каналу та проведенні лікування хворих тварин антигельмінтиками, а також у вивченні їх впливу на морфологічні й біохімічні показники крові.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. *Березовський А. В.* Основні паразитози свиней, особливості хіміотерапії та профілактики / А. В. Березовський // Вет. медицина: міжвід. темат. наук. зб. – Х., 2006. – Вип. 86. – С. 40–48.
2. *Галат В. Ф.* Досвід лікування та профілактики саркоптозу свиней / В. Ф. Галат, В. О. Євстаф'єва, А. В. Березовський // Вет. медицина: міжвід. темат. наук. зб. – Х., 2002. – № 80. – С. 164–166.
3. *Гуменюк І.* Нова форма – нові можливості / І. Гуменюк, І. Дерев'яно // Вет. медицина України. – 2000. – № 11. – С. 41–42.
4. *Довгій Ю. Ю.* Особливості епізоотології нематодозів свиней у зоні українського Полісся / Ю. Ю. Довгій, Д. В. Фещенко // Мир ветеринарії. – 2012. – № 3. – С. 62–63.
5. *Довгій Ю. Ю.* Особенности эпизоотологии нематодозов охотничьей фауны на примере по-

- головья диких кабанов из Государственного лесохозяйства «Дубенское» Ровенской области / Ю. Ю. Довгий, Д. В. Фещенко, В. Л. Бегас // Паразитарные болезни человека, животных и растений: тр. IV Междунар. науч.-практ. конф. – Витебск : ВГМУ, 2008. – С. 328–330.
6. *Рибалко В. П.* Наукові аспекти розв'язання проблеми дефіциту свинини в Україні / В. П. Рибалко // Тваринництво України. – 2006. – № 2. – С. 2–4.
7. *Стибель В. В.* Аналіз гельмінтологічної ситуації серед свиней у господарствах Львівської області / В. В. Стибель // Науковий вісник ЛНАВМ ім. С. З. Гжицького. – 2004. – Т. 6, № 2. – Ч. 1. – С. 197–198.